

SVENSKA SOM ANDRASPRÅK A, 20 poäng

Swedish as a Second Language A, 30 ECTS-credits Kurskod: 5NS014

Övergripande syfte

Kursen syftar till att de studerande skall tillägna sig sådana kunskaper och färdigheter att de har goda kunskaper om svenskans struktur ur olika aspekter, har goda kunskaper om svenskt uttal och vanliga uttalsvårigheter, förstår vad tvåspråkig utveckling innebär, kan analysera inlärarspråk för att förstå den inlärningsprocess som utvecklingen av ett andraspråk innebär, förstår läs- och skrivutvecklingen ur ett andraspråksperspektiv och förstår hur lärande på ett andraspråk går till.

Delkurs 3 Fonetik och uttal 5 p Allmänna mål

Allmän och svensk fonetik med tyngdpunkt på produktion och perception. Tonvikt på uttalet i löpande tal. Kontinuerlig jämförelse med avvikande språks ljudsystem och uttalsregler. Analys av vanliga uttalsvårigheter hos invandrade. Förhållandet mellan svenskt ljudskick och svensk stavning.

Mer specifika mål för Fonetik och uttal 5 p – Kursbeskrivning för VT-2006

ansvarig lärare Bosse Thorén

Ni förväntas skaffa god orientering om segmentell fonetik, dvs. vokalljud och konsonantljud, hur de bildas och påverkar varandra. För vokalljud ska ni behärska indelningen i främre-bakre, öppna-slutna, rundade-orundade. Ni ska även ha viss orientering om de akustiska fenomen som ligger bakom vokalklangerna. Termer som deltoner/övertoner och formanter måste vara bekanta. De fonetiska tecken som används för svenska och förekommer i exempel, måste läras in. Detta gäller både vokal- och konsonantljud.

Vad gäller konsonanterna ska ni ha god orientering om artikulationsställe och artikulationssätt, tonande/tonlösa, samt hur konsonanter kan kombineras i början och i slutet av stavelser (fonotax).

Ni ska skaffa god orientering om svenskans prosodi och dess egenheter i förhållande till andra språk. Ur litteraturen ska ni med hjälp av läraren kunna strukturera och tillämpa en basprosodisk /temporal beskrivningsmodell, och på denna kunna tillämpa en förenklad tonal modell som den presenteras i Kjellin (1978). Tonvikten ligger på betoning och längd.

Ni ska kunna skilja mellan

tal	—	skrift	(ljud ≠ bokstäver)
prosodi	—	segmentell fonetik	
rytm	—	melodi	
perception	—	produktion	
tonhöjd	—	klangfärg	
tonhöjd	—	ljudstyrka	

Undervisnings-/lärandeaktiviteter

8 lärarledda träffar med föreläsning, diskussion, och muntligt redogörande för uppgifter.

Läsning av litteraturen, delvis med vägledning av frågor och uppgifter.

E-postkommunikation mellan träffarna; student – student och student – lärare.

Granska en kurskamrats skriftliga uppgift och göra en kort muntlig sammanfattning av den.

Examination

Examinationen består av salsskrivning och godkända inlämnings- och redovisningsuppgifter. Som betyg ges VG (väl godkänt), G (godkänt) eller U (underkänt)

Betygskriter: För G krävs inläst litteratur, inlämnade uppgifter och god kunskap om konsonanter, vokaler, deras bildningssätt och akustiska egenskaper. God kunskap om prosodi, och förståelse för hur och varför delar av kurslitteraturen inte helt överensstämmer med varandra. Kunna markera en text med avseende på betoning av stavelser, längd på ljud och i viss mån melodi/intonation.

För VG krävs dessutom – förutom allmänt högre krav på orientering – egna reflektioner kring hur olika delar av fonetiken hänger ihop och hur de kan tillämpas på bästa sätt inom undervisningen, speciellt det som finns hos Kjellin (1992). Textmarkering (betoning, längd, melodi) ska kunna göras med stor precision.

Obs! Detta snustorra dokument är väldigt nyttigt. Lycka till!

Datum	Innehåll	Litteratur
29.3	Introduktion Grundläggande begrepp Kommunikationsprocessen Tal och skrift Andraspråksaspekter Utdelning uppgifter: Kjellin + paruppgift	LT 9-20, 104-109 G 9-11, G 153-157 t.o.m. 6.3.1 G 198 Bannerts artikel, första sidan (132)
12.4	Ljudet Talproduktionen Talorganen Andraspråksaspekter	LT 20-46
26.4	Vokaler Konsonanter Andraspråksaspekter Val av par-uppgift	LT 46-60, 60-89, 110-114 G 12-24, 50-62
3.5	Prosodi Andraspråksaspekter	Kjellin 5-169
10.5	Forts prosodi – Inlämning av synpunkter på Kjellin: svensk prosodi i praktiken Andraspråksaspekter	LT 90-103 G 115-152 Bannerts artikel (1979) 132-164
17.5	Undervisningsaspekter, attityder	Bannerts artikel (1979) Boyd
24.5	Mer om vokaler och konsonanter Redovisning par-uppgift	G 24-49, 182-221
31.5	Mer om tal och skrift, repetition	G 157-181
7.6	PROV	

LT = Lundström & af Trampe: Elementär fonetik

G = Garlén: Svenskans fonologi

Delkurs 3. Fonetik och uttal, 5 poäng

Bannert, Robert : Ordstruktur och prosodi. *Ingår i: Svenska i invandraperspektiv : kontrastiv analys och språktypologi* : Hyltenstam, Kenneth (ed.). 2. uppl. – Lund : LiberLäromedel, 1981.

Boyd, Sally : Utländska lärare i Sverige : attityder till brytning. *Ingår i: Svenska som andraspråk : i forskning, undervisning och samhälle* : Hyltenstam, Kenneth; Lindberg, Inger (ed.). Lund : Studentlitteratur, 2004. S. 419-436.

Garlén, Claes : Svenskans fonologi : [i kontrastiv och typologisk belysning]. [Ny utg.]. – Lund : Studentlitteratur, 1988.

Kjellin, Olle : Svensk prosodi i praktiken : instruktioner och övningar i svenskt uttal, speciellt språkmelodin. 8. uppl. – Uppsala : Hallgren & Fallgren, 1992.

Lundström-Holmberg, Eva; Trampe, Peter af : Elementär fonetik : en kurs i artikulatorisk fonetik. [Ny utg.]. – Lund : Studentlitteratur, 1987.
Stencilerat material enligt lärarnas anvisningar.

Referensmaterial

Bannert, Robert : På väg mot svenskt uttal. Lund : Studentlitteratur, 1990.